

Łódź, 16 I 1920 r.

Cena pojedynczego numeru 35 fen.

Rok założenia 1897

Nr. 16

ROZWOJ

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI.

Piątek, dnia 16 stycznia 1920 roku

Cena prenumeraty:

w ŁODZI

Kwartalnie Mk. 24.00

Miesięczn. - 8.00

Za roznośzenie

60 fen. miesięcznie.

Z przes. pocztową:

Kwartalnie Mk. 28.00

Miesięczn. - 9.50

Kalendarzyk:

Piąt. 16.I Marcelego.

Sob. 17.I Antoniego opata.

Niedz. 18.I Katedry św. Piotra

Pon. 19.I Henryka

Redakcja

w Łodzi

ul. Kościuszki 41.

TELEFON 28.

Z Warszawy i z biur ogłosz. warsz. ogłoszenia do „Rozwoju” przyjmuje wyłącznie **Centralne biuro ogłoszeniowe Związku prasy prowincjonalnej** — Zgoda № 1 w Warszawie.

CENA OGŁOSZEN

Przed tekstem lub w tekście mk. 2.50, za teksty m 35 fenitów w nagłówku mk. 1.25 za wiersz petitowy. **Drobne ogłoszenia 15 fen** za wyraz. Komunikaty mk. 2.50. Ogłoszenia zamiejscowe 10 proc. drożej. Ogłoszenia zagraniczne 100 proc. drożej. **Artykuły bez oznaczenia honorarium uważa Redakcja za bezpłatne.** Można zamawiać „Rozwój” w ZGIERZU u p. Lachy, Kiosk.

Wczoraj przez Bank Warszawski oddział w Łodzi wysłaliśmy na Śląsk jeszcze 4402 m. 55 fenigów, 16 koron 30 halerzy. 2 rb. 42 kop. — Razem więc dotąd redakcja „Rozwoju” wysłała na Śląsk 53 743 m. 60 fen., 195 koron 30 h. i 28 rub. 62 kop.

Na żołnierza polskiego wysłaliśmy wczoraj 5708 m. 88 fen., 75 koron i 15 rb. 30 kop. Co łącznie z ofiarami na Czerwony Krzyż, która to instytucja połączyła się z Komitetem Opieki dla Żołnierza Polskiego, wnieśliśmy do dnia wczorajszego 34,977 m. 26 fen., 122 kor. 12 hal., oraz 56 r. 8 kop.

Do komitetu, zajmującego się Plebiscytem na Mazurach, ul. Czackiego № 25 w Warszawie, przesłaliśmy wczoraj przez Bank Warsz. Oddział w Łodzi 2.721 m. 75 fen. i 4 kerony.

Bank Warszawski przesłał te pieniądze bezinteresownie, za co składamy mu podziękowanie.

Wojska nasze ścigają wroga.

Rozbici bolszewicy niszczą wszystko w odwrocie.

Warszawa, 15-go stycznia (PAT.) Komunikat Sztabu Generalnego wojsk polskich:

Front litewsko-białoruski: Rozbity i zdemoralizowany nieprzyjaciel cofa się na wschód od Dynaburga, niszcząc i paląc stacje kolejowe i mosty w celu utrudnienia naszego pościgu. Linja, zajęta obecnie przez oddziały nasze i za przyjaźnionych wojsk lotewskich, biegnie przez Preli i jezioro Czerew. Oddziały nasze odparły silne ataki bolszewickie na wschód od Lepia,

zadając przeciwnikowi dotkliwe straty i biorąc jeńców. Na całym froncie ożywiona działalność wywiadowcza.

Front wołyński: Oddziały nasze dokonały śmiałego wypadu na Lipno, na północny wschód od Lubaru, gdzie rozbiły większe oddziały bolszewickie, które w pośrochu wycofały się na wschód.

W zastępstwie szefa sztabu generalnego Kuliński, pułk.

Naczelnik Państwa w Skierniewicach.

(Od własn. koresp.)

Skierniewice, 15 stycznia. Dziś rano przybył do Skierniewic Naczelnik Państwa w celu pożegnania się z rezydującym tu pułkiem Pomorskim i innymi wojskami, udającymi się w najbliższych dniach do województwa Pomorskiego, aby zająć tę ziemię, którą prusacy już opuszczają.

Do Skierniewic z Łodzi wyjechał na spotkanie Naczelnika Państwa generał Olszewski

oraz kompania honorowa.

Po mowie Naczelnika Państwa nastąpiła bardzo radosna i rozrzucająca chwila. Żołnierze przyjęli tę wiadomość z niestychanym zapalem. Duch ożywczy spotęgował się w szeregach wyruszających do Prus zachodnich i dalej na Pomorze.

Wzniesiono wiwaty na cześć Naczelnika Państwa

List z Wołynia.

(Głód ziemi i agitacja. — Bolszewia nie próżnuje. — Napad i „werbunek” bolszewików).

(Od wł. korespondenta).

Stosunki na Wołyniu zaliczyć należy do nienormalnych. I nie dziw: niepewność sytuacji, obawa przed bolszewikami, niedawna okupacja band „czerwonej armji” — wszystko to oczywiście nie każe przyczynić się do zapanowania nareszcie spokoju i usunięcia pewnego rodzaju zdenerwowania.

W miastach życie płynie normalnym trybem. Tu nawet otwarto już szerokie pole dla działalności społecznej, która rozwija się w dość szybkim tempie.

Zastraszającym objawem na wsi jest wykup ziemi polskiej. Notariusze łucy zauważyli w swych kancelarych, że ostatnimi czasy zgłasza się do nich kijan, elia, skupująca drobne osady rolne, bądź od właścicieli folwarków, bądź

też od zasobniejszych w ziemię rolników, a tymi nowonabywcami są przeważnie: Rusini, Czesi, Żydzi Rosjanie, a Polacy-włościanie i koloniści, lub bezrolni, ziemi nie kupują wcale. Między tymi zaś rodakami naszymi, którzy zgłaszają się do rejentów, są ludzie, którzy wahają się jeszcze i w ostatniej chwili zrywają tranzakcję za namową ciemnych indywiduów, podszywających się pod firmę Straży Kresowej (?) Usiłują ci jęgotować przekonywać naszego kmiotka, lub bezrolnego, aby się z kupnem ziemi nie kwapili, gdyż ziemię dostanie darmo.

Prawdopodobnie mamy tu do czynienia ze spekulantami żydowskimi.

Od czasu do czasu w różnych okolicach Wołynia ukazują się agitatorowie bolszewicy, rozdający ludności broszurki i pieniądze. Ludność jednak zachowuje się względem bolszewików biernie i ostrożnie. Agitatorami zajmują się pilnie żandarmerja polowa i agenci policji śledczej.

We wsi Jezibro gm. Włodzimierzec w tych dniach zjawiała się banda bolszewicka w liczbie

RESTAURACJA PRZY HOTELU POLSKIM

Poleca w sobotę, 17 i w niedzielę, 18 stycznia

ŚNIADANIE

191-5

WIEPRZOWINA Z KOTŁA

po południu **KISZKI** wszelkiego rodzaju.

Bufet dobrze zaopatrzone. :: Kuchnia pierwszorzędna. :: Trunki krajowe i zagraniczne.

KONCERT. Codziennie **KONCERT.**

około 50-ciu ludzi, uzbrojonych w karabiny i bomby z dwiema mitraljezami. Banda chciała zwerbować do siebie ochotników (?) z pośród ludności miejscowej, lecz nikt do niej przyłączyć nie chciał. W celu ścigania band sztab frontu wysłał ułanów.

Mniej liczną bandę zauważono pomiędzy wsiami Domaszowem, a Łojówką. Zauważywszy postorunek żandarmerji, uzbrojeni ludzie skryli się do lasu.

Jak wynika z powyższego, bolszewicy przekraczają się na tyły wojsk naszych na froncie i dopiero dużych starań trzeba, aby plenić tę plagę.

Niebezpieczeństwo bolszewickie.

Korespondent „Timesa” z Rostowa pisze, że od wyniku kampanji zimowej na południu Rosji zależy trwałość pokoju w Europie. W razie klęski Denikina, siły bolszewickie, wzmocnione przez zasoby południowej Rosji, albo zwrócą się przeciwko Polsce i będą miały duże szanse przedarć się do wyczerpanej Europy Środkowej i obalenia umacniającej się tam dopiero rządów. Albo skierują się na Kaukaz i z pomocą wojska pokonają Gruzję i Azerbejdżan i będą mogły całkowicie wyzyskać ruch panslawistyczny między plemionami górskimi Kaukazu, Persami, Tatarami w Azerbejdżanie i Turkami prowadzącymi wyteżoną propagandę w oczekiwaniu bolszewików.

Utworzenie się władzy Sowietów na pograniczu Persji będzie wymagało od Anglii daleko większych wysiłków, niż te, których poskrapiono dla Denikina. Oficerowie brytyjscy w armji Day

nikina, którzy służyli w Indiach zdają sobie sprawę z niebezpieczeństwa dla Indji i Azji środkowej. Czują oni, że Denikin toczy walkę o cywilizację.

Posuwanie się bolszewików ku południowi postrzegane jest wielkimi masami zbierców Robotnicy, kupcy, urzędnicy, kobiety i dzieci uciekają w pociągach, na wozach i pieszo. Chłopi i kozacy uciekają tysiącami ze stadami koni i bydła.

KRONIKA.

— Odwołane pociągi.

Na linii Łódź Fabryczna zostaną odwołane od dnia 16 go stycznia r. b. pociągi, odchodzące z Łodzi:

Pociąg № 324 — wyruszający o godzinie 2.50 w nocy, pociąg № 326 odjeżdżający o 6.40 rano, i pociąg № 330 o godz. 12.10 w południe.

Przybywające do Łodzi: № 321 przychodzący 2.10 w nocy, № 325 o godz. 9.00 rano i 329 o godzinie 3-ej po poł.

Na linii Warszawsko Wiedeńskiej odwołany 17 stycznia pociąg № 23 Warszawa—Szczakowa, który w Kolużkach jest o godzinie 16 (4 po południu) oraz № 28 Szczakowa—Warszawa o godz. 7.45 r. (w Kolużkach).

Na linii Warszawa—Aleksandrów i z powrotem № 418 i 412.

Na linii Warszawa—Kalisz odwołany zostaje z dniem 17 stycznia pociąg № 112, wychodzący z Łodzi w stronę Warszawy o godzinie 12.50 i pociąg № 113 odchodzący w stronę Kalisza o godz. 8-ej m. 30.

— Obowiązek szkolny.

Na mocy dekretu Naczelnika Państwa oraz uchwały Rady miejskiej zaprowadzono w Łodzi obowiązkowe uczęszczanie dzieci do szkół powszechnych w wieku szkolnym.

W środę w teatrze przy ul. Dzielnej odbyło się posiedzenie Komisji powszechnego nauczania, p. p.: inspektorów szkolnych, kierowników szkół oraz nauczycielstwa, na którym poinformowano nauczycieli, jak mają przeprowadzać kontrolę dzieci, jak formować wykazy dzieci opuszczających lekcje, ażeby na rodziców winnych niedopilnowania dzieci, lub lekceważenia szkoły nakładać kary. Kary mają być pieniężne lub areszt, zależnie od postanowienia Komitetu dzielnicowego. — Komitet dzielnicowy ma się składać z przewodniczącego, wyznaczonego przez Magistrat, delegatów od rodziców dzieci, ewentualnie Opieki szkolnej i kierowników szkół lub ich zastępców. Miasto podzielono na 13 dzielnic.

— Zjazd referentów oświatowych.

W dniach 17 i 18 bm. odbędzie się w Łodzi zjazd wojskowych referentów kulturalno-oświatowych z całego terenu Okręgu Generalnego Łódzkiego. Program zjazdu zapowiada: sprawozdania, referaty, lekcje wzorowe, odczyty, wnioski i interpelacje. Posiedzenia zjazdu będą się odbywać w lokalu Gospody żołnierskiej, ul. Przejazd 1.

— W sprawie „Informatora” na rok 1920.

Wczoraj na posiedzeniu Rady miejskiej uchwalono wprowadzić do budżetu działu 13-go Wydziału Artystycznego w związku z podrobnym kosztów druku i powiększeniem rozmiaru „Informatora” w Łodzi na rok 1920, zatwierdzając wydatki na ten cel w sumie 132,000 i zgadzając się, aby cena egzemplarza kosztowała 36 marek.

— Pomoc dla kooperatyw.

a) Wczoraj do starosty Zbrozka zgłosili się przedstawiciele kooperatyw łódzkich oświadczając, że z powodu braku maki wszystkie piekarnie należące do kooperatyw stanęły. Dalej zaznaczyli, że w teraźniejszych warunkach wszelkie trudności, gdyż państwowy Urząd zożowy liczy kooperatywom 50% drożej na cenę maki aniżeli miastu. Wobec tego kooperatywy uważają za więcej celowe i praktyczne sprowadzanie zwoża do przem. na własną rękę, nie uciekając się do Urzędu zożowego. Przedstawiciele kooperatyw obmyślą środki do zrealizowania tego projektu, chodzi tylko o poparcie ze strony Starosty. P. Starosta Zbrozek zapewnił przedstawicieli kooperatyw, iż poprze ich starania w tym względzie.

Samobrona społeczna przed bolszewizmem.

Ogólnokrajowy zjazd antybolszewicki w Warszawie.

Dopiero dziś zaczęto u nas krzątać około rozpoczęcia kroków przeciw akcji bolszewickiej. W tym celu w stolicy i na prowincji czynione są najrozmaitsze wysiłki instytucji społecznych i osób dobrej woli w celu szerokiego uświadomienia ogółu społeczeństwa o zgubnych skutkach tego wpływu wschodniego na nas i stosunki. W tym też celu grono inteligencji i osób zwołuje ogólnokrajowy, jak już donosiliśmy swego czasu o tem, Zjazd na 17, 18 i 19 stycznia do Warszawy przedstawicieli instytucji społecznych, pracujących w kraju w kierunku oświatowym, filantropijnym, ekonomicznym itp. i w szeregu referatów, przy pomocy prac specjalnych komitajach chce obmyśleć sposoby i środki walki z przeawianiem bolszewizmu w Polsce. Niezawodnie Zjazd wzbudzi szerokie zainteresowanie i prowincja w nim weźmie udział.

Program Zjazdu dzieli się na trzy części:

— Osobiste.

Znany łodzianom artysta-malarz, profesor kaligrafii p. Włodzimierz Krzyżanowski powrócił do Łodzi po kilku latach rosyjsko-bolszewickiej niewoli.

P. Krzyżanowski zamierza nadal pracować w Łodzi.

— Rekwizycja nabiata.

a) Wydział Zdrowotności zwrócił się do Magistratu z propozycją by zwrócić się do władz z prośbą o rekwizycję nabiata na potrzeby szpitali, ewentualnie określić ceny maksymalne.

— Rekwizycja hotelu.

a) Władze zatwierdziły rekwizycję Hotelu „Bristol” pod lokal wojewódzki. Odświeżanie prowadzi Wydział Gospodarczy Magistratu na koszt województwa.

— Nowa zwłoka.

a) Zamówione przez Magistrat samochody firmy Austro-dajmler zostały na granicy w Mławie zatrzymane przez władze polskie, wobec czego wróciły do Berlina i będą powtórnie wysłane drogą na Poznań.

— Ze Stow właścicieli nieruchomości miasta Łodzi.

a) Na wczoraszem posiedzeniu zarządu Stow. właścicieli nieruchomości m. Łodzi (ulica Krótka № 4) dyskutowano nad wnioskiem p. A. Credo w sprawie wystąpienia do Sejmu o uzyskanie zakazu wykupywania domów przez cudzoziemców do czasu unormowania się waluty polskiej, celem umożliwienia obywatelom kraju pozostawania nadal przy swych nieruchomościach.

Następnie p.p.: J. Pogonowski i T. Friedrich zdawali relację z pobytu swego w Warszawie jako delegaci Stow. w sprawie wymiaru daniny państwowej oraz podaży od nieruchomości.

Zatwierdzono p. L. Borysławskiego na stanowisko sekretarza biura Stowalzystów.

— Zebranie.

Zarząd „Koła Polek” komunikuje: iż miesięczne zebranie odbędzie się 20 stycznia o godz. 5 po południu w lokalu „Kola”, Piotrkowska 174.

— W żydowskie ręce.

a) Tutejszy obywatel Józef Włodarski sprzedał dwa domy przy ul. Kilińskiego № 107 i 109 żydowi Abramowi Konowi, zamieszkałemu przy Al. Kościuski № 29 za 900,000 mk.

— Echa wykrycia jaskini gry.

a) Wczoraj sąd pokoju I-go okręgu w Łodzi, w komplecie sędziego Borkowskiego, oraz ławników Kowalskiego i Wilńskiego — przystąpił do osądzenia sprawy dotyczącej uprawiania hazardowej gry „w sódęnkę”, w mieszkaniu Erwina Kurcwega, przy ul. Głównej 5. Na ławie oskarżonych zasięli prócz Erwina Kurcwega, Józef Marchewicz, Adam Woliński, Karol Fajer, Szyja Szamowicz, Julian Halbert, Franciszek Szpiro i Władysław Kopczyński.

Sąd po dłuższej naradzie wyłosił orzeczenie, iż z powodu osądzenia uszkodzonego, Fr. Kłnowskiego, że przegrał 27,000 mk. — sprawa powyższa nie podlega kompetencji sądu pokoju, sąd postanowił sprawę skierować do prokuratora przy sądzie okręgowym w Łodzi.

Wszystkich oskarżonych osadzić w więzieniu.

w dziale ogólnym o nawiazanie będą sprawę teoretyczne bolszewizmu, jako to istotnego, geneza, stosunek do komunizmu, powód powstania, sposoby zastosowania i metoda, oraz stanowisko Polski historyczne i stosunek bolszewizmu do chrześcijaństwa.

W drugim dziale, specjalnym, będzie omówiona walka społeczeństwa z bolszewizmem, jej metody na polu oświaty, ekonomicznej, wśród żołnierzy itp.

W dziale trzecim — walka Państwa z bolszewizmem.

Sekretariat Komitetu Organizacyjnego Zjazdu mieści się w Radzie Głównej Opiekuńczej w Warszawie, Jasna 32 (Plac Dąbrowskiego 6).

Prace Zjazdu mają być drukowane i następnie obficie mogą być wyzyskane dla uświadomienia społeczeństwa na prowincji.

prewencyjnym do czasu złożenia kaucji w sumie 50,000 mk.

Podsądni żadaną kwotę złożyli wczoraj w sądzie.

— Aresztowanie prezesa „Związku złodziejców”.

a) Dzięki energicznemu zarządzeniu policji, wykryto szajkę złodziejców, która dopuściła się kradzieży zapasów przedzdy w składzie fabrycznym Eisenbrauna, należącej do urzędu wojskowego. Aresztowani zostali Bronisław Uroński, prezes „Związku złodziejców”, i Wacław Dąbrowski. Schwytani złodzieje przyznali się, iż skradzioną przedzdy sprzedali fabrykantowi Rajnoltowi Horenbergowi.

Na podstawie wskazówek policja dokonała rewizji u Horenbergiera i wykryła pod połosem ukrytą przedzdy, pochodzącą z kradzieży u Eisenbrauna.

Wobec tego fabrykant Horenbergier oraz właściciel w tę sprawę majster fabryczny Fryderyk Sesler zostali aresztowani. Sprawę skierowano do Wydziału kryminalnego.

Sprawy robotnicze.

— Z Polskiego Związku cieśli, stolarzy i pokrewnych zawodów.

a) W lokalu przy ul. Głównej 31, odbyło się ogólne zebranie Polskiego Związku Zawodowego cieśli, stolarzy i pokrewnych zawodów, przy udziale 400 osób. Przewodniczył p. A. Hudzik. Odczytano sprawozdanie z działalności za rok ubiegły. Dochody wyniosły Mk. 3321, wydatki 2391.

Podczas dyskusji nad sprawozdaniem zebrali zażądali od zarządu, aby wykazał na przyszłość więcej intensywniejszej pracy. Składki członkowskie postanowiono powiększyć do 3 mc.

Uchwalono założyć kasę chorych, zorganizowaniem jej zajmie się wybrana specjalna komisja.

Postanowiono przyłączyć się do oddziału budowlanego w Poznaniu.

Za pomocą głosowania tajnego wybrani zostali do zarządu p. A. Hudzik — prezes, J. Pawłowski — wiceprezes, W. Litacz — sekretarz, J. Zarzycki — skarbnik, M. Kuit, W. Mchalski, J. Banich, M. Białous i S. Stęborowski.

Do komisji rewizyjnej weszli p.p. A. Hodorowicz, L. Borkowicz i P. Redlich.

— Konferencja Polskich Związków zawodowych.

a) Pod przewodnictwem inspektora pracy 3-go okręgu p. Zagorskiego, odbyła się konferencja przedstawicieli Polskich Związków Zawodowych przyniesła zeistnienie z fabrykantami tej gałęzi przemysłu. Wobec tego, iż fabrykanci stoją na stanowisku, iż nie uznają angielskiej soboty, zażądali oni aby za godany sobotni wypoczynek otrzyma z wyjątkiem tygodnowego. Robotnicy na taką propozycję nie zgodzili się i postanowili zasrać. Jedynie pan A. Jolin zgodził się na poświęcenie 60 procent wyżej, ceną pracy z listopada 1919 roku.

Robotnicy postanowili nie pracować na godzinę tylko na dzień.

W przededniu objęcia przyznanych Polsce ziem.

Okres przejściowy na obszarach pomorskich.

(Od własn. korespondenta.)

Gdańsk, 16 stycznia. „Dzien. Gdański” donosi, że oddziały niemieckie w Gdańsku wczoraj przed południem urządziły na ulicach miasta olbrzymią demonstrację przeciwko traktatowi pokojowemu.

Demonstrację poprzedziły strzały z karabinów maszynowych.

Demonstranci wydawali okrzyki na cześć Niemiec.

W czasie demonstracji ludność niemiecka powiewała z okien chustkami.

Założona demonstracja.

Poznań, 16 stycznia. Z Bydgoszczy donoszą, że tamtejsi łakacyści urządzili wczoraj pożegnalny wieczór z powodu zbliżającego się dnia wydania ziem tych Polsce.

Na to zebranie zawiła się cała ludność niemiecka w strojach żałobnych.

Oficerowie polscy w Grudziądzu.

Gdańsk, 16 stycznia. Do Grudziądza w ubiegłą niedzielę przybyli oficerowie wojsk polskich w celu zamówienia kwater dla większych oddziałów polskich, które mają tam przybyć w tych dniach. Towarzyszą im oficerowie niemieccy.

Misja polska obejmuje port.

Gdańsk, 16 stycznia. Misja polska, która przybyła do Gdańska ma przeprowadzić objęcie przez władzę polską portu, kolei, poczty i telegrafów.

Do innych miast Prus Królewskich przybyli również wysłańcy rządu polskiego dla porozumienia się z oficjalnymi sferami niemieckimi w sprawie przejęcia władzy.

Generalna niemiecka komenda w Gdańsku zwija swą czynność dnia 1 lutego.

Przed objęciem kolei.

Gdańsk, 16 stycznia (PAT.) Do Kartuz przybył polski pełnomocnik przy gdańskich dyrekcji kolejowej, Sarnowski, w towarzystwie kilku urzędników dyrekcji, aby omówić z urzędnikami obu narodowości wszystkie kwestie, które wyłonily się z chwilą oddania pruskich kolei państwowych. Po mowie przedst. urzędników niemieck. Schöndorfa, wywołającego urzędników do wytrwania na stanowiskach, przemówił pan Sarnowski, który przedstawił się, jako przyszły prezydent dyrekcji kolejowej i oświadczył, że

urzędnicy niemieccy nie będą z powodu swej narodowości narażeni na żadne szykany i miała zapewnioną ze strony rządu polskiego pełną ochronę.

Po przemówieniu przedstawiciela polskiej rady ludowej kierownicy konferencji, zarówno ze strony polskiej jak i niemieckiej, wezwali obecnych do zaniechania waśni narodowych i do zgodnej współpracy w czasie przejściowym.

Umowa w sprawie Gdańska.

Gdańsk, 16 stycznia (PAT.) Według paryskiej umowy prawa suwerenne nad Gdańskiem przeszły z chwilą podpisania protokołu na ententę. Tymczasowo z ramienia ententy wykonywać będzie administrację w Gdańsku dotychczasowy naczelny prezydent Förster. Wojska niemieckie opuszczają obszar wolnego miasta Gdańska 4 lutego, równocześnie zaś wkroczy do miasta wojsko angielskie. Razem z wojskiem angielskim przybędzie do miasta sir Reginald Tower, jako administrator Gdańska, z ramienia ententy. Naczelnego komisarza zamianuje Liga Narodów dopiero po utworzeniu się wolnego miasta Gdańska. Dotychczasowe urzędy niemieckie pozostają w Gdańsku i będą mogły dalej pozostać. Na konferencji paryskiej nie omawiano kwestji warsztatów w Gdańsku, kwestji terenów porolecznych, kolei i t. p.

Przejęcie terytoriów.

Ljon, 16-go stycznia (PAT.) Dnia 25-go stycznia mianowana zostanie komisja przeznaczona do przejęcia terytoriów, wchodzących w skład wolnego miasta Gdańska. Do komisji tej wejdzie 3-ch członków mianowanych przez państwa koalicyjne, jeden przez Niemcy i jeden przez Polskę.

W czasie przejściowym.

Gdańsk, 15 stycznia (PAT.) Gdańska dyrekcja kolejowa w porozumieniu z generalną komendą w Gdańsku ogłasza, że w ruchu kolejowym na gdańskich i zachodnio-pruskich liniach kolejowych nie nastąpi żadna przerwa. Zarówno pruskie, jak i polskie władze kolejowe starać się będą wszelkimi siłami o utrzymanie na wspomnianych liniach kolejowych normalnego ruchu w czasie przejściowym. Natomiast nastąpi pewne ograniczenie w ruchu pocztowym między Gdańskiem a reszłą niemiecką.

Ilość bezrobotnych w głównych ośrodkach przemysłowych.

(Od wł. korespondenta.)

Warszawa, 15 stycznia. Według informacji, które otrzymuje nasz korespondent z ministerstwa pracy, w końcu grudnia było w Warszawie 58,600 bezrobotnych, z tych zapomogi pobierało 53,500.

W Łodzi było bezrobotnych 42,000. Zapomogi pobierało 40,000:

W Częstochowie na 7,500 bezrobotnych udzielono wsparć 4,500 osobom.

W Pałanicach zarejestrowano bezrobotnych 10,500, wsparcie pobierało 7,000.

Na robotach publicznych zatrudnionych było ogółem w końcu grudnia 21,000. Z tego w Warszawie 4,500, a w Łodzi 2,300.

Echa prób bolszewizmu w Niemczech.

Paryż, 15 stycznia. (PAT.) Liczba zabitych podczas krwawych starć przed gmachem parlamentu wynosi według ostatnich obliczeń 48 osób, liczba rannych 150. 2 urzędników straży bezpieczeństwa zginęło. Przepuszczają że zostali oni uprowadzeni przez komunistów. Między rannymi znajduje się 10 funkcjonariuszy policji.

Pisma niemieckie stwierdzają, że policja okazywała przez długi czas cierpliwość i rezerwę. Dopiero gdy kilku milicjantów zabiło zranionych, policja użyła broni palnej.

Nauen, 15 stycznia. (PAT.) Podczas onegdajszych obrad parlamentu niemieckiego udało się komunistom przerwać dyskusję nad nową ustawą o radach fabrycznych. Wszczęli oni wielki chaos krzyżąc i bijąc w pulpity, tak, że przewodniczący musiał odroczyć posiedzenie. Również na ratuszu doszło podczas posiedzenia

Rady miejskiej do burzliwych scen i posiedzenie przerwano.

Wśród socjalistów.

Nauen, 15 stycznia. (PAT.) Zawarty przed kilku tygodniami układ pojednawczy pomiędzy socjalistami większości i komunistami został teraz rozwiązany, ponieważ socjaliści nie chcą się zgodzić na program dyktatury postawiony przez komunistów.

Piętno Kaina.

Berlin, 16 stycznia (PAT.) Na wczorajszym posiedzeniu Zgromadzenia narodowego kanclerz Bülow w ciągu swej mowy oświadczył: stwierdzam przed całym światem, że krew uwiedzionych ofiar spada na niezawisłych socjaldemokratów. Nigdy nie potrafią oni zmyć straszne plamy, która na nich ciąży.

Następnie kanclerz wyraził uznanie dla policji i straży bezpieczeństwa i powiedział, że wielu świadków widziało, jak członkowie partii niezawisłych nakładali rękę do szturmowania gmach parlamentu. Tyko ochronie straży bezpieczeństwa podowle zawdzięczają swoje życie. Gdyby bowiem atak na budynek parlamentu był się powolił, posłowie doczekaliby sięancy świętego Bartłomieja. Ta zbrodnica agencja zagrała tywotnym interesom narodu niemieckiego i polegające będą unieszkośliwieni przez zainkniecie ich w więzieniu.

Uspokojenie.

Norddeich, 16 stycznia (PAT.) W środę porównał w Berlinie zupełny spokój. W wielu zakładach przemysłowych pracowano normalnie. Tak samo czynne był, koleje i tramwaje miejskie.

Zagadnienia polityki polskiej.

Komisja komunikacyjna pod przewodnictwem posł. Tabaczyńskiego wysłuchała sprawozdania ministra Bartla o poprawie działalności ministerjum kolei i oddania kolei w Poznańskim pod zarząd centralny. Sprawozdanie przyjęto z wyrazem zadowolenia.

Pobyt kom. Osmołowskiego w Warszawie pozostaje w związku z projektem wydzielenia powiatów wołyńskich i podolskich z pod kompetencji zarządu cywilnego ziem wschodnich i utworzenia oddzielnego zarządu na ziemi okupowanej na Podolu i Wołyniu. Generalnym komisarzem tych ziem, które obejmują 11 powiatów, zostanie b. minister Antoni Minkiewicz.

Poznań, 14 stycznia. (PAT.) Dziś przyjeżdża do Inowrocławia gen. Haller.

Poznań, 15-go stycznia. (PAT.) Toruń zostanie zajęty przez wojska polskie w niedzielę o godz. 12 w południe.

Hoover w Polsce.

Waszyngton, 15 stycznia. (PAT.) Radio polno-Hoover wysyłając telegram do Komitetu Centralnego dla ludów Europy wschodniej, powiada między innymi: Polska jest jedynym państwem europejskim, mogącym stawić opór bolszewizmowi. Jeżeli Stany Zjednoczone przystąpią do rozwiązania kwestji żywnościowej, to najzasobniejsze państwa we własnym interesie również powinny dopomóc Polsce.

Zwyżka kursu marki polskiej.

Gdańsk, 16 stycznia (PAT.) Kurs marki polskiej na rynku finansowym w Gdańsku znacznie się poprawił. W ubiegłym tygodniu kurs ten wynosił tu 37 fen., później 48, a dziś wynosi 75 fenigów.

Transporty dla Polski.

Gdańsk, 16 stycznia (PAT.) Wyładowanie „Kościuszki” w wolnym porcie dobiega końca. Towary wyładowuje się do Berlinek, które stać będą w porcie aż do podjęcia żeglugi na Wiśle, po spłynięciu lodów. Po wyładowaniu mąki i innych towarów przyholowany będzie „Kościuszkę” do gdańskich warsztatów okrętowych, celem wyładowania 12-tu lokomotyw, przeznaczonych dla Polski 12 bm. przybył do Gdańska z Bertimory okręt „Ophis” z ładunkiem 6,000 ton mąki dla Polski. Wyładowanie okrętu już się rozpoczęło.

Katastrofa kolejowa.

Lwów, 15 stycznia. (PAT.) Na linii kolejowej samborskiej między stacjami Sknitowa a Stawczanami nastąpił wybuch benzyny w osobnym wagonie. Podróżni wyskakowali z pociągów. Ze Lwowa wysłano pociąg ratunkowy 30 osób jest ciężko lub lekko rannych. W spalonym wagonie znaleziono zwęglonego podróżnego. Prawdopodobnie 4 osoby zginęły. Przyczyna wybuchu nie jest znana.

Pamiętajcie o zainierzu polskim!

Z SEJMU.

Izba uchwaliła ustawę rządową o relacji walutowej.

Warszawa, 15 stycznia. (PAT.) Początek o godz. 4.30. Przystąpiono do rozprawy nad ustawą walutową.

Posel Stapiński występuje w obronie zubożonego chłopstwa i twierdzi, że wrazie przyjęcia wniosku ministra skarbu szkody jakie z tego powodu poniosą urzędnicy i robotnicy będą przez rząd wynagrodzone, a szkody, jakieby poniosł z tego powodu właściciele, zapewne przez nikogo wynagrodzone nie będą. Mówca oblicza straty przy zmianie waluty, jakieby chłopstwo poniosło na 300—400 milionów, przyjąwszy, iż cały majątek chłopów małopolskich wynosi do 2-ech miliardów koron. Mówca zwraca się do wszystkich posłów włościańskich, aby nie pozwolili narażać na straty miliona chłopów polskich.

Marszałek zauważa, że próby pośredniczenia z jakiejś strony, nie dowodzą wcale, że się jest za jedną lub za drugą stroną.

Posel Suligowski zaznaczył: Wniosek rządowy ustanawiający stosunek marki do korony nie daje do skrzywdzenia Małopolski. Na zakończenie podnosi mówca, że gdyby chłopom stała się krzywda, to Sejm i rząd znajdą środki na odwołanie.

Minister skarbu Grabski w odpowiedzi na pytania podniesione w czasie debaty zaznacza w sprawie ustanowienia relacji dla plac przed wniesieniem ustawy do Sejmu, iż nie mógł się zgodzić, aby krajowa kasa pożyczkowa, jako organ rządu, stała się zakupcą dla skarbu polskiego korony po wyższym kursie, niż zagranicą. Tolerowanie tego ściągłoby do Polski nadmierną ilość koron.

Przy ustaleniu relacji dnia 22 grudnia nie mógł się kierować względami na ustosunkowanie wartości, siłą nabywczą i t. p., gdyż nie miałby prawa ustalić nawet tej 70 procentowej relacji, a dane, które posiada o sile nabywczej, nie dochodziły do tej cyfry. Minister patrzył na kursy giełdowe i widział, że się one wciąż wahały między 63 a 80, ponieważ zaś przeciętna tych kursów wynosiła 70, dlatego też tę relację 70 ustalił. Minister zrobił to bez Sejmu, gdyż Sejm nie było, a zresztą nie potrzebował jego sankcji, szło o wypłaty skarbowe.

Co do nasilniejszego argumentu, wysuwanego przeciwko relacji 70, a mianowicie, że powinna się ona opierać na poczuciu sprawiedliwości, to propozycja rządowa na 70 chyba jest najbliższą tego przeciętnego poczucia sprawiedliwości wśród rozbieżnych poglądów.

Co do tego, iżby włościanie na relacji najwięcej stracili, to minister stwierdza, iż sprawa się nie tak przedstawia, gdyż włościanom, którzy posiadają nagromadzone środki, płaci rząd dotąd relacje 57 i pół, a jeżeli obecnie zapłaci 70, to rząd nie ma nic ujmąć, ale tylko doda. Ponadto w razie wyżej relacji cena gruntów włościańskich podniosła by się.

Dalszy ustęp swej mowy poświęcił minister skarbu spekulacji giełdowej i pod koniec zaznaczył, że najmłodziej w świecie w rozważaniu sprawy walutowej wysunięte zostały porachunki dziecinicowe.

Chwilowe obniżenie się marki polskiej jest objawem niepomyślnego momentu w naszym życiu gospodarczym, lecz i to przejdzie. Minister jest zupełnie spokojny, że na relacji rządowej nikt nie straci, chyba tylko spekulanci w Małopolsce. Małopolska jako całość, nie uprzytomnia sobie sama widocznie, że żadna krzywda ze strony Polski jej nie spotyka. (Huczne brawa).

Po zamknięciu dyskusji zabrał głos imieniem mniejszości pos. Löwenstein, wywodząc, że spadek marki tłumaczy się tem, że ziemię leżą odłogiem, warsztaty są nieczynne, a w ruchu była tylko drukarnia państwowa, która wypuszczała marki. Mówca polemizuje z wywodami ministra skarbu. Polemizuje on dalej z referentem większości, posłem Rządem i w końcu przypomina wojenne straty Małopolski w obronie kresów. Nie sobokoswo, ale poczucie sprawiedliwości kieruje jej czynami.

Sprawozdawca większości, pos. Rząd, odpiiera zarzuty przeciwników.

Do sprostowania faktycznego zabiera głos poseł Grabski z Gniezna i odpiiera napaści posła Diamanda na dzielnicę poznańską.

W dyskusji szczegółowej pos. Rząd proponuje zmianę artykułu 5-go w tym kierunku, że wykraczający przeciwko zakazowi zawartemu w art. 4-ym mają podlegać karze od dnia 7 do 6 miesięcy i grzywnie od 1000 do pół miliona marek.

Następnie artykuł 1-szy przyjęto większością.

W czasie głosowania nad artykułem drugim Sejm odrzuca w głosowaniu zwykłym poprawkę posła Fedorowicza (85 mk. za 100 koron), w głosowaniu imiennym poprawkę posła Diamanda (80 mk. za 100 koron) przy czem 60 kilku posłów oświadczyło się za poprawką, a 200 przeciw poprawce. Poprawka posła Ocieckiego (75 za 100) upadła również. Następnie brzmienie rządowe artykułu 2-go (70 za 100) przyjęto w zwykłym głosowaniu znaczną większością.

Dodatkowe wnioski posła Diamanda i Zagórskiego o podwyżkę dla robotników w wysokości 20, względnie 30 procent odrzucono. Powstaje ogromna, długotrwała wrzawa na ławach posłów socjalistycznych i NZR.

Izba uchwala następnie dalsze artykuły w brzmieniu komisji.

Następnie w trzecim czytaniu przyjęto en bloc całą ustawę wraz z rezolucjami komisji.

Na tem rozprawę walutową zakończono.

Następne posiedzenie we wtorek 20-go stycznia.

całym trybunałem. Listę obejmującą 880 osób których 330 wymaga się Francja. Państwa ententy zwracają się do Holandji z prośbą o wydanie cesarza Wilhelma.

Liga Narodów.

Ljon, 15 stycznia (PAT.) Prezydent Wilson podpisał wezwanie, zwołujące pierwsze posiedzenie Rady Ligi Narodów. — Wezwanie to zostało roztelegrafowane niezwłocznie do wszystkich zainteresowanych rządów. Tekst wezwania opublikowany będzie w prasie Stanów Zjednoczonych dopiero z chwilą odbioru wezwania przez wszystkie rządy.

Wspólna akcja.

Wiedeń, 16 stycznia (PAT.) Przedstawiciele państw koalicyjnych ułożyli się na wniosek Clemenceau i Lloyd Georga, aby nie dopuścić do podejmowania stosunków z Rosją, sowietką przez poszczególne państwa, lecz postępować wobec Rosji wspólnie.

Zamknięcie granicy rumuńskiej

Warszawa, 15 stycznia. (PAT.) W uzupełnieniu podanej w dziennikach notatki w sprawie przewozu przez granicę rumuńską donoszą ze źródeł urzędowych, że od dnia 2 stycznia r. b. z powodu obawy przeniesienia chorób zakaźnych, granica ta została przez rząd rumuński ponownie zamknięta.

Strajki w kopalniach czeskich.

Morawska-Ostrawa, 15 stycznia (PAT.) Robotnicy hut żelaznych w Witkowicach wrócili dziś do pracy, natomiast górnicy strajkują dalej. Ogółem strajkuje ich 41,000. Z powodu braku węgla ograniczono już ruch na czeskich kolejach. Możliwe jest także zupełne wstrzymanie ruchu. — W Morawskiej Ostrawie zastrajkowali również zecerzy. Pisma nie wychodzą.

KRONIKA TELEGRAFICZNA.

—0—

Minister sprawiedliwości w Waszyngtonie rozkazał aresztować przedstawiciela bolszewickiego, Martensa.

Jak donosi „Berliner Börsen Zeitung“ bawarski minister spraw zagranicznych wydał dekret, kasujący przedstawicielstwo Bawarii w Paryżu.

B. K. donosi z Paryża: Na 240 nowo-wybranych członków senatu jest 20 konserwatywistów, 14 liberalnych republikanów, 23 postępowych republikanów, 58 lewicowych republikanów, 120 radykałów i socjalistycznych radykałów, 2 socjalistycznych republikanów, 2 zjednoczonych socjalistów oraz prezydent Poincaré, który nie należy do żadnej partii.

Z WARSZAWY.

(Od własnego korespondenta.)

Wczoraj wybuchł pożar w hotelu „Victoria“. Straty są dosyć poważne. Pożar w porę ugaszczono. Nikt szwanku nie odniósł.

Wczoraj usunięto ostatnie szczątki kopuły zwanej „cebula“ na dziedzińcu prawosławnej z placu Saskiego.

Ministerjum Skarbu udzieliło pozwolenia na prowadzenie 87 kantorów wymiany w Warszawie. Czynnici kantorów wymiany, właściciele których nie otrzymali zezwolenia z ministerjum skarbu, winny być natychmiast bezwarunkowo przetrzebieni.

Magistrat postanowił zwrócić się do Rady miejskiej z wnioskiem natym o wywłaszczenie przez odpowiednie instytucje szeregu posesji położonych pomiędzy szosą wolską, koleją wodową i ulicą Szczytło dla urządzenia tam hurtowego składu warzyw, bulwarów centralnych i składów miejskich.

Napady bandyckie w okolicach Warszawy szerzą się w zaskakujący sposób.

Ostatnio pod Gąsolinem szajka bandytów napadła na dom Karszcza i po stroryzowaniu rewolwerami mieszkańców — zrabowała pieniądze oraz różną kosztowności. poczem zbiegła

Spadek korony.

(Od własnego korespond.)

Zurych, 15 stycznia. Donoszą, że w Bazylei korona spadła do wartości jednego centyma szwajcarskiego.

Zbrodniarze niemieccy.

Paryż, 15 stycznia (PAT.) We wtorek odbyło się posiedzenie komisji ustalającej listę Niemców, oskarżonych o dokonanie zbrodni podczas wojny a mających odpowiadać przed spe-

STEMPLE I PIECZĘCIE

kauczukowe i metalowe.

Poduszki do stempli i Drukarnie kauczukowe.

NUMERATORY I DATOWNIKI

kauczukowe i metalowe.

ZNAKI (szyldy), NAPISY I ORLY odiewane i malowane.

Roboty DRUKARSKO-LITOGRAFICZNE

(specjalna maszyna do druków tabelarycznych)

W. BOJARSKI i S-ka, Warszawa

Kantor Gł. i Magazyn
Miodowa 4.

Tel. 198-16.

Zakłady własne
Danilowiczowska 4.

Dostawcy: Ministerstwa Wojsk, Kolei oraz Instytucji Społecznych i Handlowych.

Wszystkim, którzy wzięli udział w oddaniu ostatniej posługi drogim nam zwłokom żony, matki, siostry i bratowej

† p.

Lydjiz Pohłów Wernerowej

w szczególności ks. pastorowi Kremky za słowa pociechy w domu żałoby, ks. pastorowi Ditrychowi za słowa pociechy na miejscu wiecznego spoczynku, Zgierskiemu Towarzystwu śpiewacemu, Zgierskiemu Stowarzyszeniu Kobiet, Szefowi, urzędnikom i pracownikom firmy Maks Szreter — za dowody serca i współczucia w chwili tak ciężkiego dla nas ciosu — składają z głębi serca — Bóg zapłać!

Mąż, synowie, córka i rodzina.

185 1

Wszystkim, którzy wzięli udział w oddaniu ostatniej posługi drogim nam zwłokom najukochańszego męża i ojca

† p. **PIOTRA KUCA**

a w szczególności Księdzu i Śpiewakom Prawosławnej Cerkwi, I Chrześcijańskiemu Stowarzyszeniu Wzajemnej Pomocy Właścicieli Restauracji m. Łodzi i Okolic, Rodzinie i wszystkim znajomym składa serdeczne Bóg zapłać!

184 1

zrozpaczona żona i dzieci.

Nabożeństwo za duszę zmarłego odbędzie się w sobotę, 17 b. m. o g. 10 rano w soborze Aleksandra Newskiego, ul. Kilińskiego № 50.

W sobotę, dnia 17 stycznia, jako w dzień Imienin, w kościele Ś-go Krzyża o g. 10-ej rano odbędzie się żałobne nabożeństwo za spokój duszy

† p.

Antoniego Paszczyńskiego

na które zapraszają

179-1

Żona i dzieci.

Rozłam wśród duchowieństwa rosyjskiego.

Pisma bolszewickie donoszą o nowym rozłamie wśród duchowieństwa rosyjskiego na tle uznania władzy sowieckiej. Mianowicie w Penzie utworzył się nowy „ludowy” kościół rosyjski, który ma na celu powrót do pierwotnej czystości nauki chrześcijańskiej ewangelicznej, spalonej przez faryzeuszostwo ksiąg kościoła. Na czele nowego kościoła, który zrywa zupełnie ze starym urzędniczym kościołem, (którego przedstawicielem jest patriarcha Tichon) i wypowiedział mu wojnę, stoi arcybiskup penzeński, Władimir. Z referatu, odczytanego na zebraniu dowiedziano się, że za czasów Kiereńskiego duchowna i świecka arystokracja starała się zdystryktować Władimira, bojąc się, aby nie skorzystał ze swej popularności wśród ludu i nie stanął na czele rosyjskiego duchowieństwa. Sledztwo wykazało bezpodstawność wniesionych przeciwko niemu skarg. Zebranie uniewinniło Władimira.

W sprawie przesyłek.

Pan Inspektor przewozów 2-go oddziału Łódzkiej Fabryczna nadsyła nam następujące wyjaśnienie:

W № 5 poczytnego pisma Pańskiego w artykule p. t. „Sprawy kolejowe” poruszony został projekt zawiadania odbiorców o przybywających dla nich ładunkach.

Dziwne, że sprawa ta, wyjaśniona już dostatecznie przez Warszawską Dyрекcję K. P. rok temu okólnikiem № 22-8 z dnia 28 I. 1919 r., dostała się na ta my pisma dzisiaj, kiedy przez wzmiankowany okólnik wskazane już jest ułatwienie w tym względzie, a mianowicie: w § 1 powiedziano: „Jeżeli ktokolwiek życzy sobie otrzymywać zawiadomienia o przybywających do niego ładunkach, winien złożyć na ręce ekspedytora odpowiednią deklarację itd. Nadmieniam przytem, że treść okólnika została wywieszona w ekspedycji i do tąd jest wywieszona.

Uprzejmie przeto proszę przez podanie treści załączonego okólnika o zdjęcie z Dyрекcji K. P. zarzutu niezastanawiania się nad potrzebnymi i możliwymi ułatwieniami z zarzutu, wobec treści okólnika, nieuzasadnionego. Omawiany okólnik nr. 22-8 przy niniejszym załączane.

Wszystko, co Sz. Pan Inspektor napisał jest zupełnie prawdą, tylko w okólniku jest powiedziane, o ile kto sobie życzy, my zaś dopominaliśmy się o to, aby każdy to otrzymywał. Tymczasem niech fakt mówi za

siebie. Przybył wagon węgla dla p. X. w wigilję. Podobno telefonem ktoś biuro zawiadania, ale w wigilję już nikogo nie było. — Nastąpił dwa dni świąt. W sobotę nie powtórzono zawiadomienia i dopiero w poniedziałek dowiedziano się od osób obocznych, że wagon ten jest na stacji.

Węgiel już był wyrzucony na plac, za osiowe, przetrzymanie wagonów, wyładowanie i t. p. koszty, kazano zapłacić 400 zgorą marek, cena, za którą przed wojną można było kupić dwa wagony na być. Czy wobec tego można się upominać o to, aby tym, co nie odbiera stała przesyłka wręczano zawiadomienia kolejowe, chociażby one nie 50 fen. ale 5 marek kosztowały.

Jeżeli p. Inspektor uważa, że to pobrano niezasłusznie, tak samo, jak p. X. uważa, to należy tę samą zwrócić pozostawianemu.

Teatr i sztuka.

— Teatr Polski (Dzielnia 18).

Występ Antoniego Fertnera.

Dziś Teatr Polski występuje z premiera „Siostry Heleny”, krotechwilu A. Engla, będącej popisem dla A. Fertnera.

Jutro po południu „Konstytucja”, wiecz. „Major Barbara” po cenach najniższych.

Zamknięte giełdy Warsz. dnia 15 stycznia	Wartość kuponu.	Dotychczasowa tranż.
6% obl. Warszawy 1915/16	5,74.4	—
6% „ „ 1917	0,23.3	101.75
5% obligacje banku ziem	1,95.6	—
Listy zastawne ziemskie 4 1/2%	0,57.5	203.00
„ „ 4%	0,51.1	—
5% listy zastawne m. Warszawy po 5000 i 1000	2,88.6	222
4 1/2% „ „	2,59.7	—
Listy zastawne m. Łodzi 5%	—	—
„ „ „ 4 1/2%	—	—
Rubie carskie á 100	—	170-175
„ „ 500	—	172-175,25
„ „ damskie á 1000	—	51-54
„ „ 250	—	—
Korony austriackie	—	78,50-81,50
Korony duńskie	—	—
Franki francuskie	—	11,75-50
Funt sterlingi	—	506-500
Dolary St. Zjedn.	—	122,75-123,75

Wydział Powiatowy Se miku Łódzkiego przyjmuje oferty na całkowite urządzenie

EKSPLOATACJI TORFU

Piśmienne oferty uprasza się nadsyłać do Zarządu Robót Publicznych w powiecie Łódzkim — Łódź, Aleje Kościuszki № 3.

154 1

Administrację domu

lub meldunki przyjmę.

Oferty proszę składać w adm. „Rozwoju” pod „W. 120”. 130 3

Kupuję

wszelkiego rodzaju używane wózeki dziecięce i sportowe kołyski, łóżka i łóżeczka dziecięce. 189 3

L. GESSLER, Piotrkowska 137.

Chłopcy

do roznoszenia gazet Z KAUCJĄ

mogą się zgłaszać do Administracji „Rozwoju”.

Pierwszorządna firma przemysłowa POSZUKUJE

stenotypistki,

187-1

znającej gruntownie język polski (znajomość języków obcych pożądana) i obznajmionej z czynnościami biurowymi. Oferty (chrześcijanek) do adm. „Rozwoju” pod „Stenotyp”.

150 Mk.

płatę ZA APARAT starych zębów; również KUPUJĘ STARE ZŁOTE ZĘBY. Andrzejka № 7, prawa ofikyna, parter. Nadryczny. 323

Stowarzyszenie Ogrodniczo-Handlowe

w Łodzi, ul. Dzielnia 25,

otrzymało większy transport nasion pastewnych i warzywnych, na które przyjmuje zamówienia, oraz kupuje doniczki używane każdej wielkości. 118ap4

Koncesjonowana 5-o kursowa SZKOŁA SZERMIERKI w Łodzi

przy ul. Wschodniej 74

przyjmuje zapisy w kancelarii szkoły od godziny 4-ej do 8-ej wieczorem. System wykładów włoski, rodzaj broni: pałasz i floret. Na żądanie wszelki system boksu. Po godzinie 8-ej dla nienależących do szkoły Asso. 153-2

Maszyny młyńskie.

Następujące maszyny oraz części maszynowe mało używane i w dobrym stanie się znajdujące mamy do oddania:

- 2 maszyny do oczyszczania zboża 300 X 220 X 100 cm.
  - 1 maszynę do obtłubiania zboża 300 X 200 X 110 cm.
  - 1 maszynę szrotkarską — 3300 X 140 X 110 cm.
  - 1 maszynę do mielenia zboża 105 X 108 X 125 cm.
  - 2 skrzynie do oczyszczenia zboża 140 X 95 X 90 cm.
  - 1 200 X 95 X 90 cm.
  - 1 cięwa or 25 szerokość pasa.
  - 2 skrzynie Vakum do czyszczenia 110 X 95 X 100 cm.
- Oraz różne koła rzemieńne rozmaitej wielkości 1 i 2 częściowe. Oglądanie oraz odbiór maszyn musi być na miejscu skuteczniony.

Pleszewskie młyny parowe Julius Rosenthal & Co. Pleszew (Poznańskie).

STENOGRAFJA.

Dnia 22-go stycznia **NOWY KURS STENOGRAFJI POLSKIEJ** rozpoczyna się według uproszczonej metody. 190-5
Kursy Handlowe MINNY BUCHOLCOWEJ, Łódź, Przejazd 20.

Drobne ogłoszenia.

Kupno i Sprzedaż:

- AAAAAA.** Obrączki ślubne duży wybór, różne fasony, gwarancja za złoto, pierścionki, kolczyki, zegary, zegarki. poleca Pierwszy tani polski sklep zegarmistrzowski-jubilerski, ul. Brzezińska 10, Jan Piłcocki. Uwaga! Kupuję brylanty, złoto, srebro, biżuterję, piące najsumienniej. 144-22
- AAAAAA.** Kupuję pianina zakłady karakulowe, dywany perskie, Piotrkowska 67, Hotel „Victoria”, pokój № 3. 460-2
- AAAAAA.** Kupię pianino do 10,000 Mk. Oferty: Biuro „Promień” Piotrkowska 81, sub „Pianino”. 461-2
- AAA.** Klacz węgierska marna, lego wzdosta, do sprzedania, tylko w dobre ręce. Wiadomość: Andrzeja 18, od 4 i pół do 5 i pół po pol. 425-1
- AA.** Kredens, tremo, stół, krzesła, otomane, łózka, materace, szafy, bielizniarka, leżankę, różne drobiazgi sprzedam tania. Piotrkowska 261, m. 4, II piętro, front. 459-p.snu55
- AA.** Kupuję meble, pianina, dywany, garderoby, futra białe, różne sprzęty domowe, piące najlepiej. Wólczajska 43 (róg Benedykta) m. 6. 258-7
- AI.** Meble stołowego, sypialnego, szafy, bielizniarkę, biurko, komodę, łóżeczko dziecięce, leżankę, stoliki, słupki, wyprzedam zaraz. Piotrkowska 225/3, I p. front. 215-4
- CZŁONKI** stare, użyte kupuje administracja „Rozwoju”.
- Dwa** prosięta do sprzedania. Ulica Kilińskiego 82. 470-3
- Do** sprzedania 60 morgów ziemi, budynki w należytym porządku, blisko Łodzi i dom w śródmieściu na dogodnych warunkach. Wiadomość: Przedzalanina 40, m. 2, Olszewski. 259-2
- Do** drukarni J. Szcześniewskiego. Piotrkowska 48, potrzebny chłopiec na posyłki. 418-1
- Dom** murowany w Aleksandrowie sprzedam. Wiadomość: Aleksandrow, Pabjanicka, róg Kościelnej w sklepie. 475-2
- Dom** do sprzedania murowany 2-u piętrowy, 20 mieszkań, gród owocowy i warzywny w terenie 35 tysięcy mk. Wiadomość: Pańska 8 u gospodarza. 465-1

- Dom** 1-szo rzędny przy ul. Piotrkowskiej sprzedam. Wiadomość u fryzjera Andrzeja 1. 441-p.1
- Firanki**, koronki niciane, klockowe, hafty poleca w mieszkaniu prywatnym W. Bogucka. Kilińskiego 102, m. 4, pierwsze i piętro. 7885-0
- Gospodarstwo** rolne o 45 morgach ziemi ornej z zabudowaniami gospodarskimi do wydzierżawienia. Wiadomość u p. Maurera, Żubardz — Cegielnia pod Łodzią. 432-1
- Jest** do wynajęcia pokój umeblowany z elektrycznym oświetleniem. Piotrkowska 291-6. 456-1
- Wapusta** kiszona do 100 pudów i kapie adresy składać w Rozwoju pod lit. „O. P. 88”. 472-2
- Kupię** kolonję lub folwarczek z torfem albo weźnę w dzierżawę. Oferty pod A. S. składać w adm. Rozwoju, Al. Kościuszki 41. 401-2
- Wopyta** szewskie warszawskiej fabryki, nadeszły. Sienkiewicza 25 m. 6. 454-n5n4
- Wasa** ogniotrwała do sprzedania. Wiadomość: Sienkiewicza 40 u stróża. Obejrzeć można między 6-7 wieczór. 427-3
- Mleka** słodkiego do 50 litrów potrzeba codziennie, kto dostarczy, ul. Średnia 86, w sklepie Pegel, tam i sztyd sklepowy kupię. 470-2
- Maszyna** do pisania Underwood Kontinental, lub podobna poszukiwane. Proszę zgłoszenia z ceną — Łódź, ul. Puńska 12, Państwowy Komitet Pomocy Dzieciom. 460-1
- Meble** sprzedam różne zaraz, ul. Sienkiewicza 69, w podwórzu, parter. 464-nw5
- Power** do sprzedania, Piotrkowska 173, trzyer, Krzemieński. 349-2
- Power** kupię w dobrym stanie. Długa 108, m. 9. 362-2
- Sklep** spożywczy do sprzedania, można ssańno urządzenie, róg Franciszkańskiej i Dworskiej № 65. 459-2
- Sklep** spożywczy ewentualnie urządzenie sklepowe do sprzedania bardzo tanio z powodu wyjazdu. Słowiańska 15. 461-2
- Sprzedam** dom o 5-ciu mieszkaniami przy ul. Włodzimierskiej 22. Wiadomość na miejscu. 475-1
- Sprzedam** dom jednopiętrowy ul. Biała № 4, róg Aleksandrowskiej. 471-2

- Sprzedam** różne meble. Andrzejka 40 m. 1. 465-3
- Szata** sk epowa do sprzedania ul. Piotrkowska № 152 m. 25, od 5-7 po pol. 469-6
- Zegar** ścienny duży, telenie rogi, ślusarskie narzędzia sprzedaję Rzgowska 66, u telczera. 431-2

Różne:

- A.A.A.A.** Gospodarz, znający się na uprawie ziemi znajdzie zajęcie w 5-ch włókom gospodarstwie. Wiadomość: ul. Sienkiewicza 54 m. 48. 424-1
- A.A.** Wspólniczka z 5000 marek (samotn. chrześcijan) do korzystnego interesu jałdodajni w ruchu poszukuje zaraz. Szczegóły: Pańska 29, m. 25 od 4 i pół do 6 wiecz. 447-2
- A.** Nauczycielki, freblanki, wychowawczynie, bony, pielęgniarki biuralistk. (ów), kasierk, ekspedjentki, rządów-agronomów, pisarzy, gospodynie poleca Pierwszorzędne Biuro pedagogiczne-rekomendacyjne Ludwiskiej, Piotrkowska 109. 1285-6
- A** kuszerka Pipikowa, Piotrkowska 152, m. 14, a dipań przyjezdny wolny lokal. 1273-6
- A** kuszerka Marja Kubicka przyjeżdża. Piotrkowska 193. 1555-4
- A** kuszerka Nowakowska, mieszka Dzielna 34-1S. 535-19
- C** hłopiec do posyłek potrzebny Księgarnia „Czytaj”, Dzielna № 2. 467-2
- C** zelaśnik stolarski meblowy potrzebny. Skwerowa 7. 483-2
- E** konom poszukuje posady jako E rolnik od zaraz. Cegielniana 124 Krzywowski. 481-2
- F** rancuz z żoną poszukuje pokoju umeblowanego z kuchnią od zaraz. Wiadomość: Hotel Mantelul № 6. 458-5

Dziś PRZEDSTAWIENIE dla Ciebie, odbędzie się
Początek g. 5.15 po południu.
Ceny miejsc od 1.- Mk.

- W** śród ludzi człowiek z awakiaso- wem wykształceniem poszukuje posady. Oferty w Rozwoju pod „Praca”. 468-4
- W** iadomości, władający polskim i niemieckim (4-o kl. wykształcenie gimn) poszukuje posady. Oferty pod „Chrześcijaństwo” w Rozwoju. 450-1
- W** iadomości, potrzebny z 4 klasowym wykształceniem znająca maszynę, poszukuje pracy biurowej. Oferty pod „J. K.” 416-1
- N** auczycielka szkoły średniej przyjmie popołudniową lekcję lub korepetycję. Przejazd 51-12. 466-nw3
- O** biady obfite, zdrowe, wydaję się w domu i na miasto, także pokój umeblowany z całodziennym utrzymaniem lub bez. Nowy Rynek 2, parter, w podwórzu. 473-3
- P** okójówka z praniem potrzebna. Piotrkowska 45, cukierna. 463-1
- P** okój umeblowany do wynajęcia. Długa 135, III piętro, m. 9, drugi dom od rogu Anny. 472-3
- P** okój, meblowany do wynajęcia, ul. Przejazd № 14, II p. front. 462-2
- P** oszukuję mieszkania w czystym domu z 2 pokoj i kuchni lub 3 pokoj i kuchni. Oferty: Sienkiewicza № 4 — Inspektorat Pracy lub № telefonu 187. 465-3
- P** otrzebna zdolna panna do szycia. Średnia 26, pralnia chemiczna. N Sobocińska, 481-1
- P** otrzebna zdolna, prasowaczka ul. Kadwańska № 19. 471-2

- P** otrzebna zdolna damska fryzjerka i manicurzystka Andrzejka 1. 441-p.1
- P** otrzebna kilku chłopców do praktyki celem wyuczenia się zawodu kucharskiego. Chłopcy którzy ukończyli szkołę, w wieku 15-16 lat, mogą się zgłaszać codziennie z opiekunami lub rodzicami w godzinach od 4-6, do zakładu „Kuchmistrz Polski”. Piotrkowska 56. 449-1
- P** otrzebna prasowaczka. Kilińskiego 49 (Widzewska) pralnia Matylda. 464-2
- P** otrzebne zdolne szwaczki do szycia bieleziny wojskowej. Przejazd 12, kwiecieńca 450-2
- P** otrzebne są 2 zdolne prasowaczki jedna drobiazdzarka druga koszularka. Zgłosić się wschodnia 56. 467-3
- P** otrzebni zdolni krawarze, zgłosz się do firmy Turski i Cwikliński Grabowa 32. 485-2
- P** otrzebny garnitur młocarniany parowy lub motorowy, średnich wymiarów, w całości lub częściowo. Andrzeja № 11, III p. Chadyński. 452-2
- P** otrzebny robotnik samotny do robót rolnych na wieś. Wiadomość: ul. Orla № 10 m. 10, od 2 do 8 pp. 448-1
- P** otrzebny zaraz krawiec do pralni chemicznej. Piotrkowska № 116 Cebuli. 479-5
- P** rzyśląkał się pies zółty z obrozą rzemieńną z numerem 330 od podatku na rok 1919 Łodzi. Odebrać można: Targowa 75. Jakubowski. 450-1
- P** rzyjeżdżam z Rosji i poszukuję szycia w prywatnych domach, jestem zdolna krawcowa. Adres: ul. Fabryczna № 1. Z. Daszkiewicz. 451-5
- P** luzacza i podręczna do koszul potrzebne. Wólczajska 65, mieszka. 20. 462-1
- S** tangret wyjazdowy poszukuje posady w Łodzi lub na folwarku. Oferty proszę składać pod „S.”. 483-5
- S** zycie elegancko kostumy, po długiej ostatecznej model, od mk. 100, pała — 75 suknie 40 Krawiec damski Rudzki, Piotrkowska 17. 304-3
- Z** agniął pies maści zółtej. Odprzewadzić: Rokicińska 103, za nagrodą. 477-2

Zagubione dokumenty.

- A** ntonina Hanke zagubiła paszport niem. wyd. w Łodzi. 417-1
- A** gnieszka i Ludwik Gregor zagubili paszporty niemieckie wydane w Łodzi. 455-2
- A** gnieszka Dora zagubiła paszport niemiecki wydany z gm. Wikołajów. 449-3
- A** ntoni Wiewicz zagubił kartę węglową. Zarzew 2. 474
- B** erent Bronisława zagubiła paszport niem. wyd. w Łodzi. 463-3
- B** olesław Grabowski zagubił paszport rosyjski wyd. w Łodzi. 462-2
- C** zerar Bala zagubił paszport niem. wyd. w Łodzi. 454-3
- C** zająkowski Józef zagubił paszport niemiecki wyd. w Łodzi. 453-3
- D** unkiel Teodor zagubił legitymację zapomogową z komitetu dla bezrobotnych № 5.660/3. 453-1
- D** unkiel Teodor zagubił paszport niemiecki wyd. w Łodzi. 452-3
- F** ranciszek Ciolkowski zagubił paszport niem. wyd. w gm. Nowo-Solna, weksel na 150 rb. podpisany przez Feliksa Grzybnickiego oraz 900 marek. Znalazca zechce zwrócić weksel i paszport, zatrzymawszy pieniądze. 453-3
- F** ryderyk Wilhelm Fogel zagubił paszport niem. wydany w Łodzi. 458-3
- F** ryderyk Wilhelm Fogel zagubił kwit z opłaconego podatku od wozu w Sejmiku powiatowym w Łodzi. 457-1

- F** ryderyk Wilhelm Fogel zagubił świadectwo na konia wyd. w gm. Nowosolna, wieś Henryków. 456-1
- F** rajtag Ludwik zagubił paszport niemiecki wydany w Rzgowie. 437-1
- F** elicja Kwaskiewicz zagubiła paszport niemiecki wydany w gm. Czarnocin. 0-1
- H** enryk Gbeler zagubił paszport niemiecki wydany w Łodzi. 421-1
- H** elena Wankiewicz zagubiła paszport niemiecki wydany w Łodzi. 452-1
- J** zrae: Melnik zagubił paszport niem. wyd. w Łodzi. 485-2
- J** anina Rotter zagubiła paszport niemiecki wyd. w Łodzi. 454-1
- J** adwiga Richterówna zagubiła paszport niemiecki, wydany w Łodzi. 458-1
- J** an Wierzechowski zagubił odroczenie wojskowe wydane w Łodzi. 411-1
- J** ożerska Agata zagubiła paszport niemiecki wydany w Łodzi. 0-1
- J** arol Wąsowski zagubił paszport niemiecki wydany w Łodzi. 414-1
- J** ozowski Roman zagubił dowód osobisty wyd. w Opocznie przez władze austriackie oraz legitymację chlebową na 4 osoby. 473-2
- J** ulia Marja zagubiła paszport wydany przez wojta gm. Sokolniki. 461-2
- J** ulianur Elchonon zagubił kartę powołaną wyd. przez P. R. U. w Zgierzu. 465-2
- J** esiewicz Tomasz zagubił paszport niem. wyd. w Łodzi. 482-3
- J** ulkowski Józef zagubił kartę naftową. Karolew, Wieluńska № 4. 478-1
- J** uliana Jankowska zagubiła paszport niemiecki wydany w Łodzi. 476-3
- J** ulius Hugo Bauer zagubił paszport niemiecki wydany w Łodzi. 478-2
- J** uliuszowski Ksawery zagubił paszport niemiecki wyd. w Łodzi. 473-2
- J** uliana Krawczyk zagubiła paszport rosyjski wyd. w gm. Konieczki. 426-1
- J** ulger Alfred zagubił świadectwo szkolne z ukończenia 4 oddziałowej Szkoły Miejskiej № 4. 454-1
- P** rzejeżdżając kolejką z Turysta do Rudy zagubiłem paszport kowalskie wraz z paszportem rosyjskim wydany w gm. Bogusławice. Ktoby takowe znalazł upraszam łaskawo zanalazę za wynagrodzeniem doręczyć na ul. Kopernika № 7, m. 4. Tomasz Węgrzynowski. 487-1
- P** lona Zofia zagubiła kartę węglową № 69019. 470-1
- R** egnia Blumstajn zagubiła paszport niem. wyd. w Warszawie. 480-2
- S** eandat Jan zagubił legitymację chlebową i kartę naftową. 450-1
- S** tarczewski Maciej zagubił legitymację chlebową na 3 osoby. 480-1
- Z** agnięta srebrna szelwka z paszportem w anym w Warszawie na imię Reimny Białostekówny. Oddać: Rokicińska 31, gospodarz. 453-2
- Z** agniął paszport niemiecki w Łodzi w gminie Pruszków na imię Józefa Lewandowskiej. 467-2
- Z** agubiony został paszport rosyjski wydany na imię Michała Ika Dżiganskiego, mieszkańca Łodzi. Znalazca zechce zwrócić paszport za wynagrodzeniem do kuberni Daigańskiego, Piotrkowska 32. 377-1
- Z** agniął biulet korejowy członkowski na imię Stanisława Mustal, wyd. w Łodzi. 468-1
- Z** uranek Helena zagubiła paszport niemiecki w d. w Łodzi. 450-3